

Abonamentele

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Insertiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr.,
a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 3.

Se prenumără și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se înapoiază.

Cu 1-a Octombrie v. 1885

se începe

Abonament nou

la

„Tribuna“.

Prețurile abonamentului sînt însemnate în capul foii.

Abonamentele se fac cu multă lesnire atît în Monarchie cît și în România prin mandate postale (*Posta utalvány — Post-Anweisung.*)

Se recomandă abonarea timpurie pentru regulata expediție a foii.

Domnii abonenți sînt rugați a ne comunica eventual pe lîngă localitatea, unde se află, și **posta ultimă**; ear' domnii abonați vechi spre ușurare pot lipi pe mandatul postal **adresa tipărită** dela fășile, în cari li s'a trimis țiarul până acuma.

Administrațiunea țiarului „Tribuna“.

Sibiu, 28 Septembrie st. v.

Întorcerea în țeară a dlui I. C. Brătianu ne aduce aminte schimbările de scenă din dramele lui Shakespeare.

Dl Brătianu, întorcîndu-se dela Viena, — ne spun oficioasele din Budapesta, — se va opri în capitala Ungariei, ca să confereze cu dl Coloman Tisza.

Dl Brătianu, plecînd dela Viena, — ne spun oficioasele din Bucuresci, — are să-și urmeze drumul și să sosească astăzi aici în capitala României.

Dl Brătianu, — ne spun oficioasele din Viena, — plecînd de aici, a trecut pe la Budapesta, dar' nu s'a oprit, ca să confereze cu dl Tisza, fiindcă nu 'și-a găsit locuință.

Nu s'a oprit dar' dl I. C. Brătianu la Budapesta.

Și fiindcă nu s'a oprit, sîntem siguri, că nici nu era vorba să se oprească.

Căci, dacă e vorba, nici nu avea dl Brătianu ce să caute la Budapesta.

Fără îndoială, ministrul-președinte al României e în stare să petreacă o zi la Budapesta, ba chiar să viziteze și să admire și expozițiunea „națională maghiară“, dacă situațiunea ar cere-o aceasta: de sigur însă nu acum e timpul să măgulească slăbiciunile nobilei națiuni maghiare.

Prin expulsarea celor șese Români din România, dl Brătianu 'și-a creat o pozițiune destul de grea față cu opiniunea publică română: ar fi fost poate prea mult, dacă s'ar mai fi și oprit la Budapesta.

Monarhia noastră se bucură de multe simpatii în toate cercurile politice din România, și numai Maghiarii sînt de vină, dacă cu toate aceste actualul guvern e foarte mult combătut tocmai pentru-că întreține cele mai bune relațiuni cu noi. Atît de puternic e resentimentul fraților nostri de preste Carpați față cu națiunea maghiară, încât le vine foarte greu să

sprijinească un guvern bine dispus față de o monarhie, în care Maghiarii par a avea o înfrîngere determinătoare. Ceea-ce dă tîrire bunelor relațiuni dintre monarhia noastră și România, e tocmai convingerea împărtășită de cei mai mulți oameni politici din România, că Maghiarii nu pot determina politica externă a Monarchiei. Ca om cu tact politic, dl Brătianu nu putea să slăbească această convingere prin o vizită făcută d-lui Coloman Tisza, ca și când și dl Tisza ar mai avea, dragă Doamne, să-și dea părerea în cestiunile, în care dl Brătianu va fi luat înțelegere cu comitele Kálnoky și cu principele Bismarck.

Între guvernul României și între al Ungariei nu poate să existe nici un fel de relațiuni directe, și dacă dl Brătianu s'ar fi oprit la Budapesta, ar fi săvîrșit un simplu act de politeță, un act de deferență obișnuit între vecini și mai ales acum, în ajunul unor evenimente mari, poate chiar și oportun.

Și mărturisim, că prea mult ne-am fi bucurat, dacă printr'un act de reciprocă deferență, mai ales în fața actualiei situațiuni, s'ar fi marcat începutul stabilirii bunelor relațiuni oficioase între România și Ungaria îndeosebi.

Facem abstracțiune dela naționalitatea statului român și-l privim numai ca o putere menită a ține echilibriu cu elementele slavone din Orient.

Am mărturisit-o în mai multe rînduri, că nu ne simțim amenințați de Maghiari în existența noastră. De aceea ne și putem păstra bunul cumpăt în fața multelor neajunsuri, pe care ni le fac.

Tot atît de puțin ne simțim amenințați de Germani în existența noastră. Ei ne-au comunicat cultura apuseană, pentru care am fost primitivi și le sîntem recunoscători; însă, cîtă vreme există națiunea maghiară, înfrîngerea germană asupra noastră nu poate să fie decît binefăcătoare.

Cu totul alta e pozițiunea noastră față cu Slavii.

Ori cît de deosebite în felul lor, popoarele neolatine și cele germane au aceeași cultură și formează împreună o singură societate cultă. E enormă deosebirea între țeratul român, cel maghiar, cel german și cel francez, dar' Românul cult e foarte apropiat de Maghiarul, de Germanul ori de Francezul cult, și cu cît cultura va străbate în cercuri mai largi, cu atît mai virtuos se vor uni popoarele în viața etică.

Slavii au o tendență foarte pronunțată de a se isola, precum isoლაți au stat și Turcii timp de cinci sute de ani în mijlocul nostru. Primesc și ei, ce-i drept, cultura europeană, nu intră însă decît oare-cum pe silite în vederile noastre, și îndeosebi prin Rusia mongolisată străbate din Asia o suflare pe cît de puternică, pe atît de străină de firea noastră, care amenință societatea europeană cu o prefacere culturală, în care noi Românii și Maghiarii am pute să ne pierdem individualitatea etică.

Fără ca să punem dar' cestiunea de putere, fără ca să considerăm, că sîntem amenințați de hordele cuceritoare ale Cazacilor, noi și Maghiarii avem chiar mai mult ca celelalte popoare europene interesul cultural, ca acolo, unde se află România, să fie un popor primitiv pentru cultura apuseană, fie Greci, fie Germani, fie Neolatini, care să oprească suflarea asiatică în mersul ei spre Slavii de Sud, atît de accesibili pentru înfrîngerea rusească.

Cechii se opintesc să întemeze un stat național, fracțiunile slavone din țerile ereditare dela meadă-și se organizează, Croații vor să întemeze un stat slavon în Sudul Ungariei, ear' în Peninsula-Balcanică Slavii ajung încetul cu încetul a stăpîni celelalte elemente. Am fi în contradicere cu noi înșine, dacă ne-am opune acestui curent de dezvoltare. Nu! privim cu mulțumire la avîntul Slavilor, căci ceea-ce îi va apropia de noi, e cultura. Vorba e numai ca cultura să fie tot aceea, pe care o avem și noi. De aceea tocmai acum, în prima lor fasă de dezvoltare, ei trebuie să fie ținuți sub influența apuseană și feriți de înfrîngerea rusească.

Acesta e interesul comun, care trebuie să prevaleze astăzi atît la noi, cît și la Maghiari.

Nu mai e cestiune de relațiuni între stat și stat, ci trebuie să se caute stabilirea înțelegerii între două popoare, care au să lucreze împreună pentru împlinirea unei misiuni istorice.

Asemenea apropiere între Români și Maghiari nu e însă cu puțină cîtă vreme dl Coloman Tisza e designat de încrederea națiunii maghiare drept cel dintău consilier al Maiestății Sale Regelui Ungariei.

Acest om fără de prevedere și cu vederi strîmte, n'are altă treabă decît să caute vre-un irredentist, ca să-l prezente drept gogoriță națiunii maghiare și drept dovadă Europei devenite atît de sceptice, în vreme ce lumea e preocupată să combineze o putere capabilă de a neutraliza înfrîngerea rusească asupra popoarelor slave din Orient, putere ce nu poate rezulta decît din unirea noastră cu Maghiarii.

Tot astfel, acum două sute de ani, când Prințul Eugen de Savoia, se lupta pentru eliberarea Ungariei, „floarea“ poporului maghiar, condusă de eroul național Rákoczy, căuta aliați contra „tiranelor“, și la Stambul, și la Paris, și la Moscova, și s'ar fi unit și cu dracul și cu mumă-sa, numai ca să scoată la capet ceea-ce era în potriva firii lucrurilor.

E par'că osîndită națiunea maghiară ca în fazele mari ale vieții ei să-și respingă oamenii de valoare și să se lase a fi condusă de nisece încăpăținați, care se opintesc să o ducă, unde nu poate nici odată să ajungă.

Va fi dorit, nu-i vorba, dl Brătianu să se oprească la Budapesta, dar' scia, că n'are cu cine să se înțeleagă în capitala Ungariei.

Revistă politică.

Sibiu, 28 Septembrie st. v.

Cît sînt de contradicătoare scirile, care ne sosesc în toată ziua cu privire la evenimentele din Peninsula-Balcanică, ni-o dovedesce și comunicarea cea mai nouă din Berlin, care e diametral opusă celor împărtășite de noi în numărul de ieri. Din Berlin se scie anume, că conferenței din Constantinopol 'i-a succes a efectul o învoeală, și că documentul respectiv s'a și trimis deja puterilor. Se asigură totodată, că tonul acestei declarațiuni e foarte aspru și energic și că întreg conținutul aceluia întărește serioasa voință a puterilor europene de a nu lăsa să se clătine cătuși de puțin pacea dela Berlin.

Scirile din Sîrbia ofer o privelisce foarte posomorită. Spre caracterisarea situațiunii din Sîrbia e la toată întemplantarea mai potrivită scirea din Belgrad, în urma căreia deputații, care s'au reîntors dela Niș, istorisesc, că regele s'ar fi declarat înaintea unor deputați ai partidei progresiste astfel: „Eu aștept rezultatul conferenței plenipotențiaților, însă numai patruspredece zile. La cas dacă aceea va decurge fără rezultat pentru noi, Sîrbia va face toți pașii necesari spre restabilirea echilibrului pe Peninsula-Balcanică“. Declararea aceasta, care se colportează prin întreg Belgradul, face cea mai bună impresiune asupra populațiunii sîrbesci. Și mare vorbă a mai grăit regele Milan, — îi admirăm curagiul!

„Budapester Tagblatt“, căruia îi place a pregăti necazuri celor mari și a-și bate joc de cei micuți, scie în numărul seu de astăzi un prim articol cu privire la pregătirile regatelor celor mici din Orient, din care vrea să deducă, că situațiunea e de tot serioasă și pacea europeană e amenințată din partea acelor regate. Nu aprobăm întru toate articolul foaii pestane, cu atît mai virtuos, cu cît cele șise în acela despre România, sînt neadevăruri; cu toate aceste îl reproducem în întreg cuprinsul seu, pentru-că dintr'însul se vede, că Austro-Ungariei 'i-se impută o politică în Orient, care nu convine cu stăpînii situațiunii dela noi. Eată-l:

„Mititei regi din Peninsula-Balcanică nu au pace.

„Cel ce a creșut, că Poarta va pute să restabilească ordinea în Peninsula-Balcanică prin recunoșterea unirii bulgare, acela amar s'a înșelat. Cu cît sînt mai pacinici și mai indulgenți politiciii semilunei, cu atît mai tare cresc coarnezle regilor de pe Peninsula-Haemos.

„De present mobilizează regatele Sîrbia, România și Grecia și ori-și-cine trebuie să se simță atins într'un mod mod chiar comic, că vîntă cu aceste înarmări foile oficioase nu se oclăsesc a declara, că pacea europeană e asigurată. Noi nu ne putem legăna în această speranță și credem încă și acum, că un războiu în Peninsula-Balcanică e neevitabil. Aceea, că cine va purta acest războiu, nu se poate încă constata, — cumcă însă Turcia va trebui să suporte cheltuelile de războiu, se pare a sta mai pe sus de ori-ce îndoială.

Înarmările din Grecia și România ne umplu de neîncredere și cu toate, că guvernul român enunță, că nu are sete de expansiuni, călătoria ministrului de externe la Viena și Berlin ne însuflă puțină încredere. Experiența ne-a învățat, că astfel de călătorii au de regulă cele mai neplăcute consecuențe. De asemenea nu e în stare a ne liniști nici atitudinea guvernului grecesc, care e mai virtuos Grecia directă compensațiuni și răspundînd la avertisările cabinetului englez, că e provădută cu sfaturi și va face ceea-ce va afla de bine să facă.

„Mai mult ne neliniștește însă atitudinea Sîrbiei. Dacă e adevărat, că regele Milan a

declarat, că el va mai aștepta patruspredece zile și dacă în acest timp conferența nu va ajunge la nici un rezultat în favorul Sârbiei, el va procedea pe barba sa, dacă precum șiserăm, reșele Milan într-o adevăr s'a declarat astfel, atunci avem să ne așteptăm la un războiu încă în decursul lunii lui Noiembrie. Nu se poate la nici o întâmplare admite, că conferența din Constantinopol va oferi Sârbiei din pură prietenie și dragoste o „bucăciță de Turcie“, și tot atât de puțin se poate aștepta, ca Serbia să primească o „bucăciță de Bulgaria“. Ear' Serbia, care a mobilizat deja, va fi silită să întreprindă o acțiune militară. Dacă însă Serbia face un pas înainte, trebuie să înainteze și celelalte state balcanice, și apoi aceea se înțelege de sine, că atunci Turcia încă nu va mai pute sta cu mâinile în sân.

„Noi am accentuat de nenumărate ori, că un războiu în Peninsula-Balcanică poate să aibe cele mai desavantajoase urmări pentru Monarchia noastră. În teritoriul ocupat foarte ușor poate să izbucnească o răzcoală și atitudinea Albanezilor poate să silească monarchia austro-ungară la o înaintare. Și e destul de neplăcut lucru, că tocmai regele Milan, care se bucură de spriginul monarchiei noastre, e atât de pasionat pentru un războiu, că tocmai Sârbia, căreia un institut de bani, care stă în legătură foarte intimă cu monarchia noastră, i-a anticipat spesele pentru mobilizare, amenință pacea europeană. Nu trebuie să se teamă acum omul, că regele Milan contează în Viena la spriginire și că monarchia noastră face o politică primejdioasă, care poate să fie foarte fatală pentru pacea europeană precum și pentru Austro-Ungaria? La toată întâmplarea delegațiunile, care se vor întruni cât de curând vor avea ocaziunea de a discuta și a clarifica această chestiune!“

Atâta articolul din „Budapester Tagblatt“ și noi atragem cu privilegiul acesta atențiunea publicului asupra scirilor noastre de ieri și alaltăieri despre mobilizarea parțială a trupelor austro-ungare.

Evenimentele din Peninsula-Balcanică.

„Telegrame particulare ale „Voinței naționale“:

Varna, 7 Octomvrie n. Se dice că hotărârea guvernului din Petersburg de a rechiama toți ofițerii ruși aflați în serviciul bulgăresc a fost luată numai din cauza atitudinii prințului Alexandru; de alminteri nu mai încapă îndoială că toți acești ofițeri ar fi rămas în serviciul Bulgariei.

Se scie că până acum Bulgarii nu ocupau în armata principatului decât gradele inferioare până la căpitan; acum deodată mulți din tinerii ofițeri bulgari se văd înălțați la cele mai mari grade militare; numeroși șefi de regimente nu au încă 30 de ani. Dinșii își dau multă osteneală să instruiască trupele. Lipsa ofițerilor ruși se simte mai ales în corpurile speciale, geniu

și artilerie, unde nu se pot improvisa așa lesne comandanți.

Armata bulgară în Rumelia numără în momentul de față 35,000 oameni; milițiile împreună cu cele rumeliote se urcă la 16,000.

Sofia, 8 Octomvrie n. S'a răspândit șgomotul că trupele sârbesci au trecut frontiera, intrând prin mai multe puncte în Bulgaria.

Acest șgomot a produs o viață impresiune în toate clasele populației. Bulgarii se așteptau ca Sârbia să înainteze în Turcia.

Scirea în tot cazul merită confirmare.

În fiecare minută sosesc scirile cele mai ciudate; de mai multe ori s'a răspândit șgomotul că Turcii au înaintat spre Filipopol.

Poporația e foarte surescitată.

Varna, 8 Octomvrie n. Greutatea cea mare continuă a fi atitudinea Greciei și a Sârbiei.

Lată cari sînt pretențiile acestor două mici regate în cazul când s'ar recunoașce în mod definitiv unirea celor două Bulgarii:

Grecia cere o rectificarea de frontarii care să plece dela marea Adriatică și să se îndrepteze până la muntele Theamis trecînd prelungă Ianina și Mezzovo.

Sârbia cere vechia Sârbie până la Prizrend.

În starea în care se află opiniunea publică în ambele țeri, e greu de prevădit ce întorsătură vor lua evenimentele; Poarta continuă a fi foarte îngrijită; atât Sârbia cât și Grecia par a fi hotărâte să nu își licențeze armatele înainte de a dobândi rectificările cerute.

Turcia dispune totuși de forțe considerabile în toate punctele cari ar pute să fie atacate. Iată efectivele trupelor astfel cum au fost întărite în urma chemării rezervelor; 40,000 în Macedonia, 35,000 la frontiera Rumeliei, 11,000 în Adrianopol, 24,000 în Constantinopol și numeroase trupe în Albania.

Se așteaptă în curînd încă un mare număr de batalioane din Asia-mică.

Varna, 8 Octomvrie n. Este cu totul falsă scirea răspândită cum-că Sultanul ar fi recunoscut unirea celor două Bulgarii și că ar fi telegrafiat prințului Alexandru anunțându-i că a primit în principiu această unire. S'au lipit în adevăr afișe în Filipopol anunțînd aceasta; se crede însă că lucrul s'a făcut pentru a se liniști populația care a început a fi cam îngrijită în urma concentrării necurmte a trupelor turcesci.

Constantinopol, 8 Octomvrie n. Deși întrunirile ambasadurilor sînt ținute secrete, totuși transpiră câte ceva. Se crede că s'au ivit oare-cari neînțelegeri în sînul întrunirii, mai cu seamă întru cât privește organizația Rumeliei și dreptul Sultanului de a interveni cu armatele în această provincie; Rusia pare a fi cu totul opusă menținerii acestui drept al

Porții. În cercurile militare domnesce o mare fierbere, ar fi foarte greu ca Sultanul să concedieze redifi înaintea de a da o satisfacere simțimentului militar. Redifi constituie o armată minunată pe care se poate compta în orice împrejurări. În arsenalurile turcesci domnesce o foarte mare activitate, mai mare chiar decât aceea care domnia în ajunul resbelului ruso-turc.

Alte sciri privitoare la evenimentele din Balcani sînt:

Berlin, 8 Octomvrie n. Prelungă scirea despre învoirea Porții privitor la uniunea-personală a Bulgariei cu Rumelia-de-Ost, se confirmă scirea, că Turcia continuă cu înarmările.

Paris, 8 Octomvrie n. „Temps“ află, că principele Bismark ar fi consiliat-o pe Austria, ca aceasta să nu springiească pretensiunile sârbesci și ca Austria să fi sfătuească Sârbiei să nu întreprindă pașii intenționați. Diplomația însă ar avé de cuget să trăgăneze lucrul numai până când Turcia își va fi terminat înarmările și va fi în stare a produce eventual o soluțiune, care nu s'ar pute ajunge pe cale diplomatică.

Privitor la conferența ambasadurilor, „Neue freie Presse“ primesce dela corespondentul seu din Constantinopol următoarele informațiuni.

Rusia, Germania și Austro-Ungaria au fost pentru restabilirea statului *quo ante*, precînd Franca, Anglia și Italia au fost pentru uniune prelungă conservarea drepturilor de suveranitate și a intereselor materiale ale Porții în Rumelia-orientală. Urmarea a fost că ședințele s'au întrerupt și s'au cerut instrucțiuni noue.

În cele următoare, corespondentul țiarului vienez comunică că în Turcia se urmează cu mare grabă și cu multă stăruință înarmările.

Corespondența particulară

a „Tribunei“.

Cohalm, în Septemvrie.

Onorate d-le redactor! Am tot așteptat ca un scriitor mai dibaciu decât mine să vină și să facă cunoscut publicului cetitor alegerea de protopop din tractul Cohalmului și să arete însuflețirea ce a avut-o poporul nostru dela Tîrnava cu ocaziunea venirii prea onor. domn comisar ocasioar Nicolae Cristea, atât de iubit și stimat în toate unghiurile locuite de Români. Deși târziu, vă rog binevoiti prea stimate d-le redactor a da loc acestei corespondențe în țiarul cel redactați.

Joi, 29 August, pe la 3 oare p. m. sosese trenul de persoane la gara dela Sighișoara, în acel tren se afla și prea onor. domn comisar Nicolae Cristea, care voia să meargă la Cohalm în chestiunea sus amintită. Aci îl așteptau 8 preoți și 4 mireni, rugându-l să binevoiască a se da jos și a trece prin satele acelea care de mult îl tot doresc și pentru cari s'a luptat într'un șir de 18 ani. Dl comisar a binevoit a asculta rugă-

rilor noastre și astfel l-am suit într'o trăsură ducîndu-l la administratorul de acolo, unde a stat până Vineri dimineața la 7 oare. La oara amintită sosesc 2 trăsuri; într'una s'a suit dl comisar cu 2 preoți, în a doua 2 învățători și 2 mireni, astfel pleacă spre comuna Ferihaz prin care trebuia să treacă. Între hotarele Sighișoara și a Ferihazului îl așteptau preste 20 de călăreți care de care mai voinic și mai împodobit. Când s'a apropiat prea onor. d. comisar toți au sloboșit pistoalele strigînd „să trăiască“; dl comisar s'a oprit, ear' unul dintre acei 20 de voinici a arătat dorința și iubirea ce o păstrează tinerimea din Ferihaz cătră dl comisar asigurându-l și de aceea că totdeauna au consimțit și vor consimți cu dînsul și la bine și la rău, urîndu-i ca a totputernicul să-i lungească vieța și să-i țină familia întru mulți fericiți ani, spre a lumina ca un soare între familiile române. În urma acestora un tîner i-a prezentat o cunună frumoasă de flori cu inscripțiunea: „Tinerimea română din Ferihaz vă salută cu un bine ați venit“. După acestea dl comisar le-a mulțumit prin cuvinte foarte frumoase, și astfel pleacă mai departe spre sat. În capul Ferihazului îl aștepta preotul local Zacharie Ganea împreună cu comitetul parochial și toți bărbaii din Ferihaz așezați în rînduri frumoase, îl opriră din nou în loc pe dl comisar, ear' preotul nostru Ganea ținî o scurtă vorbire, însă foarte frumoasă și pătrunzătoare. În urma acesteia se apropiară 6 membri ai comitetului parochial de trăsura d-lui comisar și-i predară 4 cununi de flori frumoase. Dl comisar prin scurte cuvinte, însă atât de pătrunzătoare încât vedeai vîrsînd lacrimi pe bieții bărbai. De aci pleacă mai departe. La mijlocul satului îl așteptau toate femeile române în frunte cu stimata d-nă preoteasă, care se afla între două învățătoare și fiecare cu câte o cunună și un buchet de flori. Aci din nou opriră pe dl comisar și-i prezentară sus-numitele doamne cununile, după aceea au urmat celelalte femei așa, încât i-au umplut trăsura de flori, plecară mai departe și la sfîrșitul satului îl așteptau toți feciorii și fetele și copiii de scoală, îl opriră în loc și după rostirea pușinor cuvinte din partea unei fetișoare, curgeau cununile și buchetele de flori ca gloanțele într'o bătaie. După-ce dl comisar le mulțumi, călăreții plecară înaintea trăsorei și-l petrecură până a eșit din Hașfalău, aci îi doriră călătorie fericită, ear' dl comisar le mulțumi și plecară mai departe.

Toată lauda merită preotul nostru Ganea pentru gustul estetic ce l-a dovedit în arangierea primirii și cu deosebire pentru cuvîntarea rostită în tonul seu oratoric.

Între hotarul Hașfalău și Saschiz îl așteptau vre-o 45 de călărași. Unul dintre acestia ținî o vorbire, în care a arătat alipirea poporului față de acel bărbat, care s'a luptat și se luptă pentru el, mulțumindu-i d-lui comisar pentru bunavoință, care a avut-o de a ne cerceta și pe noi, cari sîntem părășiți cu totul de autoritățile bisericesci. În urma acestora îi prezentară 2 cununi de flori și luară trăsura în care era dl comisar, la mijloc și plecară spre Saschiz unde îl aștepta tot poporul român și săsesse în fruntea căruia sta parochul nostru I. Șoneriu, care în cuvinte alese arătă necesitatea imperativă ca preaven. consistor să exmită anume câte un atare bărbat să cerceteze starea parochiilor și să îndemne pe popor la muncă.

Foita „Tribunei.“

Aripa câmpului.

Poveste

de

Alexandru Tuducescu.

(Urmare.)

Nici Aripa Câmpului cu frații sei nu stau locului. Fugeau, fugeau și ei, de li se lăsau sudori tot dăniș pe față. Dar' de unde să poată fugi ei cu calul, cum fugea smeoica cu picioarele?! Mai, mai acumă să-i ajungă, că simțiau ei, cumu-i arde în spate.

Avură noroc, că trecură cu grabă preste pădurea de aghiamant și preste pădurea de aur și preste pădurea de argint și că ajunseră, — pe când mai asfințea soarele, — la casa cea de fer, unde locuia faurul și așa scăpăra ca prin pene de smeoică. Că, mē roș d'voastră! smeoica aia tot o fost a dracului muiere, — numai doară de-o câteva schioape o fost departe de ei și-i frigea binișor în spate, de se pârlișeră și hainele de pe ei.

Dar' și faurul — nu în taină avuse de lucrul cu smei, — încă se pricepea la un pic de vicieșug. Căci el, veți! sta gata cu cheea la poartă, ca și când ar fi sciut, că vine Aripa Câmpului și, — când râncheză calul istuia, — el își învîrti cheea în broască, eară Aripa Câmpului — frații sei și cu soarele și cu luna și cu stelele în desagi cu cai cu tot intrară în casă și — scârț scârț! poarta se închise.

Smeoica, bat-o focul ei! era să crape de ciudă și căscă — of! măicuța mea, o gură ca aia, de nu alta — dar' eu casă cu tot era să-i

îmbuce. Dară, veți! urf mi se mai păcăli, că casa era roșie ca focul, pentru-că faurul făcuse foc — ca să încăldească âbusduganul. Nu-i destul, că-și rupse baba și pe cei din urmă 2 colți, ce-i mai avea în gură, dară și la fâlci se mai fripse bine — de i-o fi de pomana.

Când vădū smeoica, — că nu merge cu rău, — mai cercă și cu buna și dișe cu o gură rugătoare:

— Aripa Câmpului! 3 feciori și 3 nurori 'mi-ai mîncat și eu nici nu te cunosc. Fă-'mi loc, să mă uit numai c'un ochiu la tine, să ved — ce om ești!?

— Facu-i, nănașule?

— Fă-i, finule!

Dacă se uită smeoica c'un ochiu — dișe earăși:

— Aripa Câmpului! 3 feciori și 3 nurori 'mi-ai mîncat și eu nici nu te cunosc. Fă-'mi loc, să te ved cu 2 ochi, că cu unul nu te pot vedē bine!

— Facu-i nănașule?

— Fă-i, finule!

Dar' baba nu se îndestulă nici cu atâta, ci cerea și mai mult.

„Lasă-'mi mîna și-'ți iau rogojina!“

— Nu vreau ou, ci vreau bou!“

— Aripa Câmpului! 3 feciori și 3 nurori 'mi-ai mîncat și eu nici nu te cunosc. Fă-'mi loc, să-'mi bag capul, să te ved mai deaproape!

— Facu-i, nănașule?

— Fă-i, că aci sînt și eu cu buzduganul!

Și când își întinse baba capul și era să înghiță de viu pe Aripa Câmpului, acesta apucă buzduganul — făcut de faurul din 12 care pline cu fer și care era acum ca rujile de roșu și

— trase una cu el la smeoică preste cap și când o lovi el așa din rășputeri cu buzduganul — sângele împroșcă de-o poștă și cu toții se spurcară cu sânge de drac.

După-ce o puse bine și pe smeoică, — le dete faurul apă sfințită și se spălără cu toții de sângele cel spurcat, și de bucurie că aveau acum cu ei soarele și luna și stelele și că se întâlniră în pace și sănătoși după o cale așa de lungă și de grea — își petrecură earăși 3 zile și 3 nopți de vară, de țiuă până în seară.

* * *

Și dacă își petrecură ei tuspatru 3 zile și 3 nopți tot cu vin și cu carne friptă și dacă se despărțiră — îi dișe lui Aripa Câmpului nănașu-seu:

— Acum ai soarele și luna și stelele la tine în desagi. Dacă le-ai sciut căștiga, să le scii și ține; că cu greu le-ai căștigat, dar' ușor le poți perde! Ai grije, că-i da de un pod și preste podul acela tu trebuie să treci — că nu-i altă trecătoare. Și acolo șede Inima Pămîntului, care tot tocmește și eară strică podul și acela — dacă nu-i băga de seamă — 'ti-o fura desagi cu soarele și cu luna și cu stelele și nu 'ți le-o mai da, până ce nu-i aduce pe Fata Ciunii din capetul lumii, că de 7 ani tot umblă după ea și n'o mai poate căpeta de muiere. Și tu pe el nici nu li-i vedē, pentru-că el e:

Capul
Ca macul,
Picioarele
Ca sucitoarele,
Măinile
Ca fusele.

Bagă dară de seamă, că, — dacă nu, — îți face neajunsuri!

Se duseră ei multă vreme și când ajunseră, — podul se strică dinaintea nasului lor și Aripa Câmpului se gândi întru sine:

— Hm! hm! Ce poate fi și asta!? Caută, că mai nainte bine văduiu eu, că aci era pod și să se strice ăla numai așa într'o clipită! Nu-i lucru curat!

Și se mira, că nu vede pe nime.

Ear' Inima Pămîntului se furișă pe dinapoi și-i fură desagi cu soarele și cu luna și cu stelele și numai după aceea îi lăsă — să treacă podul. Aripa Câmpului își aduse acum aminte de nănașu-seu și căută, dar' desagi nu mai erau!

— O sburat puil cu ața, tocmai când era dulceața! se gîndia el în mîntea lui și făcū o gură ca aia, de-și mai asurđi frații.

— Inima Pămîntului! Dă-'mi desagi, că, — dacă nu, — rău o fi de tine!

Inima pămîntului rîse cu hohot.

— Inima Pămîntului! Dă-'mi desagi, că, — dacă nu, — rău o fi de tine!

— Ce-'mi poți tu face mie, când tu nici nu mă veți?!

— Inima Pămîntului! Îți mai spun odată, să-'mi dai desagi, că, — dacă nu, — rău o fi de tine!

— Desagi nu ț-i dau până-ce nu 'mi-i aduce pe Fata Ciunii din capetul lumii.

— Dar' unde ești, să te ved baremi?

— Aici-s la spatele tale!

(Va urma.)

Nu am cuvinte destule a-i mulțumi d-lui comisar Cristea pentru povețele cele dulci și mângâitoare, cari le-a adresat cătră popor și conducătorii lui.

După acestea, la rugarea părintelui Șoneriu, dl comisar a plecat spre biserică și școală. Trebuie să amintesc că din capul satului până la biserică tot poporul a încungiurat trăsura în care se afla dl comisar, ear' înaintea trăsorii mergeau copiii de școală cântând poezia: „Fiu iubit al țării mele“ ear' clopotele răsunau în toate părțile. După cercetarea bisericeii și a școlii, dl comisar fu invitat la hotelul „Soare“ unde era pregătit un prânz comun. Abia a intrat dl comisar în odaie și se prezentară deputații, dintre cari amintesc pe deputațiunea fraților Sași condusă din partea bravului preot luteran, care prin cuvinte alese a arătat dragostea și iubirea ce domnesce în acea comună, între Români și Sași, rugându-l pe dl comisar ca această iubire să o aducă la cunoștința locurilor mai înalte. În urma acestora se puseră cu toții la measa comună. După o pauză de 1¹/₂ oară, plecă dl comisar spre comuna Zoltan. Abia eșiră din Saschiz și eată v'ro 50 de călăreți, cari de cari mai voinic, și v'ro 8 căruțe, în fiecare câte 4 membri ai comitetelor parohiale din Criș și Bundorf cu preoții lor, în frunte, opriră pe dl comisar în loc și-l bineventă un tiner care îi prezentă o cunună mare de flori. Trebuie să vă mărturisesc, d-le redactor, că și roatele dela trăsura d-lui comisar erau împodobite cu flori, și cu toate aceste numai avea unde să pună florile, căci 2 trăsuri erau pline, luară trăsura în mijloc și plecară mai departe spre Zoltan, unde îl aștepta comitetul parohial în frunte cu preotul și întreg poporul din acea comună, care îi făcu și o poartă de triumf. Preotul îl bineventă în puține cuvinte pe dl comisar. La răspunsul d-lui comisar vedeai pe bătrâni, tineri, lacrimi vărsând. Măreață poate fi biserică noastră cu un astfel de bărbat, care face onoare preșen, consistor. De ce cerul ca numai astfel de bărbați să aibă națiunea și biserică noastră, atunci cu toții vom pute dice că e fericită. De aici plecă mai departe spre Criș, unde îl aștepta tot poporul la casa preotului, unde era o poartă de triumf, ear' cununile și buchetele curau ca ploaia. Îndată după-ace a intrat, în casa preotului, au urmat deputații, ear' după aceea dl comisar, la rugarea comitetului parohial, a binevoit a cerceta biserică, care s'a crepat foarte tare, și pentru a o pute repara, de 4 ani de zile așteaptă ajutorul încuviințat de comisiunea Șaguniană. După o pauză de 1³/₄ oare, dl comisar se sue într'o trăsura cu 4 cai și pornesc spre comuna Bundorf. În capul satului îl așteptau fetele de sas cari i-au prezentat o cunună de flori cu o inscripțiune, durere că nu pot recita inscripțiunea. La mijlocul satului era o poartă de triumf, dinaintea casei preotului de acolo, îl aștepta preotul cu comitetul parohial.

Preotul îl întâmpină prin o scurtă vorbire, la care dl comisar prin tonul seu, unicul în felul seu, a răspuns astfel, încât vedeai earăși lacrimi vărsând din ochii bietului popor. După acestea începură pușcăturile din toate părțile și dl comisar plecă însoțit de călăreți și comitetele parohiale din comunele amintite spre comuna Gîșer, îl însoțiră până în „dealul Gișerului“ ear' de aici se reîntoarse și dl comisar; însoțit de un preot și un învățator merse spre Cohalm. Dar' ce să vezi; chiar în capul orașului îi e spre întâmpinare vre-o 10 călăreți și G. Lungu însoțit de preotul gr-cat. Raicu și astfel a intrat în oraș dl comisar. Preoții noștri de acolo n'au eșit spre întâmpinare din cauză, că după cum se spune au fost puși la cale de nisce oameni din centru, cari cred, că au mare influență prin părțile noastre, dar' amar s'au înșelat. Sâmbătă în 31 August a fost alegerea de protopresbiter, care a decurs în cea mai mare ordine. Concurrent a fost și acum singur numai dl administrator Mircea, care a întrunit 43 de voturi, nu pentru hărnicia sa, ci pentru nemșugul care îl are, căci vrednicia sau nevrednicia sa, las să o judece cei competenți și fără preocupățiune, nu după cum dice corespondentul dela „Tageblatt“, că inimici de moarte ai d-lui Mircea ar căuta să nimicească și alegerea aceasta. Îl asigurăm pe dl corespondent și pe Preav. consistor că n'avam nimica cu dl Mircea, ci cu oficiul cel s. care îl poartă și ne doare de soarta tractului nostru, însă vina și păcatul va fi al acelora cari stăruesc pentru dl Mircea. Mulțumim d-lui comisar pentru înțeleapta conducere și pentru sfaturile părintesci, cari ni le-a dat, mulțumim și Preav. consistor, că ne-a trimis pe un atare bărbat, care i-a făcut mare onoare Preav. consistor. D-șeu să-i lungescă viața și să-i ferească iubita sa familie de tot răul, trăească întru mulți, mulți fericiti ani!

Cohalmeanul.

Cronică.

Alegere pentru congres. Pentru congresul amănat s'a ales în cercul XII al Clujului dl I. Slavici drept deputat mirenes.

*

Reuniunea română de cântări din Sibiu și-a început Joi la 6 oare seara probele în sala de cântări din seminarul teologic-pedagogic de aici.

Ca și în anii trecuți probele se vor ține Lunia și Joia dela oarele 6—8 seara.

Cine voiesce să între ca nou membru activ în această reuniune, are a se însinua la dirigentul reuniunii, dl George Dima, profesor de musică în seminarul teologic-pedagogic, unde i-se vor da invitațiunile necesare.

*

Scoli de meserii. În anul școlastic 1884/5 a crescut numărul învățăcelilor, cari cercetează scoalele de meserie subvenționate de universitatea săsească cu 349, dintre cari 283 au fost Germani, 87 Maghiari, 75 Români și 4 Jidovi. În procente sporirea a fost la Români 94%, la Maghiari 74%, la Germani 33% și la Jidovi 16%.

*

Camera advocațională din Sibiu anunță, cumcă în lista camerei a fost primit avocatul din Sibiu, Dr. Oscar Kabdebo.

*

De funcționari la magistratul din Deva s'au ales în urma pactului Românilor avut cu Maghiarii următorii: primar Anton Issekutz, căpitan al orașului Alexandru Șuluțiu, cassar Mihail Zara, controlor Iosif David, fiscal Alexie Olariu, asistent al oficiului orfanal Albert Kis, senator Nicolau Oprea și Ignaz Ionas.

*

„România irredentă.“ Răspunzând rechișiuni tribunalului din Mureș-Oșorheiu, directorul și conducătorul tipografiei de stat și neguțătorii de hârtie Károlyi și Dona și-au dat judelei instructor Czarán în scris părerea asupra proclamațiunii sesisate. Protocolul luat se va trimite tribunalului din Mureș-Oșorheiu.

Cuvânt

ținut în 22 Septembrie st. v. 1885 la sărbătoarea sfintei Sofii, patroanei scoalelor centrale române din Brașov, de prof. gimn. I. Popea.

Diua sfetei Sofii, patroanei scoalelor centrale din Brașov, s'a sărbătorit și în anul acesta cu obicinuita solenitate.

După celebrarea serviciului divin în biserică catedrală a sftului Nicolae, publicul din biserică: popor, preoți, eforii scoalelor, profesorii, scolarii, cu steagurile bisericești și școlare în frunte, veniră cu toții în sala gimnasiului, unde, după sfințirea apei, profesorul gimnasial I. Popea se urcă pe tribună și ținu următorul cuvânt:

Despre ideile, de cari au fost străbătuți, și speranțele, ce le-au avut și le-au nutrit în sufletul lor bătrânii fruntași ai poporului român brașovean, cu protopopul lor I. Popazu în frunte, când au luat hotărârea să pună temelile gimnasiului lor.

Onorabilă adunare!

Sunt 35 de ani, de când o seamă de bătrâni fruntași din Brașov, cu suflet neaoș românesc, cum era Jipa, Iuga, Leca, Pop, Pantazi, Orghidan și Nica; cum era G. Ioan, Teclu, Dima, Cepescu; cum era Măciucă, G. Burbea, I. Manole, Radvici, R. Pascu, Oțoiș și a. și cum era cu deosebire bătrânul Lacea, bunătatea inimii și simțul de jertfire întrupat; tot Români cu inima la loc; tot oameni străbătuți de luminile timpului propășirii; tot oameni învățai pentru binele și fericirea neamului lor, în frunte cu iubitul lor Popazu, prea vrednicul și pentru ideile populului seu înflăcăratul protopop al Brașovului, într'o clipă de sfântă însuflețire, luară hotărârea, să ridice în mijlocul Groaverilor, în locul cel mei deschis al orașului nostru, mărețul palat, în a cărui sală ne aflăm cu toții în această zi de sărbătoare, în aceste momente de înaltă însuflețire.

Și măreț a răsunat cuvântul lor inspirat de profunde gândiri, și ei au țin în însuflețirea lor însemnătoarele cuvinte: „Și punem temelii la un gimnasiu ferbinte dorit decătră toți drept simțitorii“.

Și cuvântul lor trup s'a făcut.

Și aceea, ce mai înainte era de necredut; și aceea, ce nici nu se visase mai înainte, s'a făcut.

Și fericiti și prea vrednicii bătrâni ai poporului vădura întrupată idea lor măreață; și ochii lor rămăseră așintiti la opera sufletului lor; și lacrimi de bucurie curgeau pe obraji lor și pe obrajii prea vrednicului lor protopop!

Cuvenit este, onorabili domni, ca în astfel de momente de sfântă inspirație, căci inspirat trebuie să fie fiecare din noi de înălțimea obiectului, ce-l sărbăm astăzi, la sărbătoarea genului, căruia este consfințit acest sfânt lăcaș al luminii și virtuții, — cuvenit și înălțator de suflet este, a ne aduce aminte cu vrednicie de bărbății, cari cu multe jertfe au pus temelile scoalelor noastre:

A ne întipări afund în inima noastră trăsăturile caracteristice ale portretului lor sufletesc.

A păstra cu sfințenie numele lor și a-l transmite încununat cu gloire urmașilor noștri.

A glorifica mărețele lor fapte, ca să fie cunoscute pretutindeni, pe unde este o suflare românească cu simț nobil, cu inimă aprinsă pentru lucruri mărețe.

Toate acestea porniri ale sufletului nostru le află vrednice de sfințenia sărbătorilor de astăzi.

Dară, onorab. adunare, eu cred, că mai potrivită și mai vrednică aducere aminte de fericiti întemeietori ai scoalelor noastre centrale de aici nu poate fi, decăt astfel, dacă noi urmașii lor ne vom strădui cu toți a străbate în gândirile și îndemnul sufletului lor; ne vom da silință a înțelege temeiurile credințelor și speranțelor, ce le-au avut ei, când au croit în înaltul lor suflet planul zidirii mărețe, care este una dintre cele mai însemnate podobe ale orașului nostru și care este menită pentru adevărata cultură a tinerimei noastre.

Asta este adevărata cinstire a întemeietorilor scoalelor noastre.

Asta este adevărata și vrednică aducere aminte de ei.

Asta o socotesc eu de adevărata sărbătoare a Stei Sofii, patroanei scoalelor noastre.

Permiteți-mi așadar, ca potrivit cu aceste vederi asupra însemnătății obiectului sărbătoarei Stei Sofii, să vă vorbesc câteva cuvinte despre:

Ideile, de cari au fost străbătuți, și speranțele, ce le-au avut și le-au nutrit în sufletul lor bătrânii fruntași ai poporului românesc din Brașov, cu protopopul lor I. Popazu în frunte, când au luat hotărârea să pună temelile gimnasiului lor.

Ce cugetări au avut bătrânii fondatori ai gimnasiului lor! Curioasă temă, vor cugeta unii dintre noi, curioasă întreprindere!

Dară de unde scim noi, ce au gândit ei? Cum ne putem noi încumeta să desvălăm după 35 de ani faimele gândirilor lor?

Nimic mai ușor decăt aceasta.

Nu avem, decăt să răsfoim puțintel hârțile arhivei institutului nostru, și vom da negreșit preste un act de mare însemnătate pentru istoria gimnasiului nostru, în care se găsesc următoarele cuvinte, cuprinse în protocolul reprezentanților Stului Nicolae și a Stei adormiri din orașul nostru din a. 1850: „Recunoscând, dîc dînșii, neapărata trebuință a unei educații mai bune pentru tinerimea noastră și înaltul folos al unei lățiri mai ușoare a științelor. . . punem temelii la un gimnasiu ferbinte dorit decătră toți drept simțitorii“.

În aceste câteva rânduri ne arată ei pe scurt chipul gândirilor lor, când s'au hotărât să pună temelile gimnasiului, și eu, onor. adunare, nu vreau, decăt să ilustrez și să întăresc cu probe invederate aceea, ce dînșii ne arată în câteva cuvinte.

Ce dîc dînșii în actul întemeierii gimnasiului lor.

Dîc, că dînșii vor să întemeieze un gimnasiu ferbinte dorit decătră toți drept simțitorii, fiindcă recunosc neapărata trebuință a se da tinerimei o educație mai bună și că recunosc folosul unei lățiri mai ușoare a științelor.

Să vedem, încât au avut ei drept, să judece astfel?

Adevărat să fie oarie, că prin institutul creat de ei se dă tinerimei noastre o creștere mai bună, și că printr'insul se pot lăți științele mai en înlesnire?

Avem trebuință să deslușim cuvintele aceste, pentru-că și astăzi, ca și la 1850, pe timpul întemeierii gimnasiului, se mai află oameni de ai noștri, cari sînt de credință și susțin, că un tiner rom. își poate face studiile și educațiunea cu egală înlesnire și cu egal succes în scoale străine, ca și în scoalele românești.

Și astăzi auzim pe mulți părinți dîcând: „Pentru-ce să nu-mi dau copilul la scoale străine? Acolo învață copilul meu limbi străine, care îi sînt de folos în viață“.

Cutare n'a mai învățat în scoale românești; cutare de mic copil a cercetat tot scoale străine, și nu s'a mai desnaționalizat, și nu și-a mai pierdut simțul seu românesc, și nu și-a pierdut limba și caracterul seu național“.

Pentru-ce să mai creăm, pentru-ce să mai susținem cu atâtea jertfe scoalele noastre românești când ușile scoalelor străine ne stau deschise.

Căt de departe sînt părerile acestor fel de oameni de gândirile fondatorilor gimnasiului?

Căt de scurte sînt vederile sufletului lor în asemănare cu ochii sufletesci de parte vedători ai bătrânilor noștri dela 1850!

Mai întâiu este greșită cu desăvîrșire părerea acelora, cari susțin, că un tiner de ai noștri își poate face studiile cu egală înlesnire și cu egal succes în scoalele străine, ca și în scoalele românești.

Căci cine nu scie greutățile, cu cari are a se lupta scolarul român, care cercetează scoale străine?

Ei nu pot urmări aceea, ce le explică profesorii străini în o limbă, pe care ei nu o înțeleg.

Ei sînt nevoiți să învețe de rost cuvinte poate din cărți, al căror cuprins ei nu-l pot pătrunde cu mintea lor, neînțelegînd limba, în care sînt scrise.

Ei nu sînt în stare să însușească cuprinsul materiilor învățate, ca să și-l poată face avere ne deslipită a sufletului lor.

Accea, ce ei au cetit și învățat, a rămas cel mult o avere a memoriei, de care mintea lor nu scie nimic, căci ea niciodată nu o a înțeleș cu deplinătate.

Căci numai aceea, ce omul înțelege, ce el pătrunde cu mintea sa, este al seu.

Nu mai aceea, ce s'a plămădit și s'a frământat în sufletul seu, este proprietate neînstrăinabilă a sufletului seu.

Căci, precum este adevărat, că nu mulțimea bucatelor, ce le primesc stomachul nostru, ci numai substanțele, ce le mistuesc, dau trupului nutreământul trebuincios, tot astfel stă lucrul și cu bucatele spirituale, cari scolarii le primesc din cărți.

Lucrarea, ce o face natura cu bucate primite în trupul nostru, dacă acestea au să treacă în sângele nostru și să se prefacă în sucursal trupului nostru, aceeași operațiune au să o facă scolarii înșii cu deplină conștiință cu privire la hrana sufletească, ce ei o scot din cărți.

Altminteri materialul cunoștințelor lor nu se poate mistui și se prefacă numai în o sarcină, ce nu o poate purta spiritul lor.

(Va urma.)

O rectificare.

De mult acum, încă în numărul 123 al „Tribunei“ s'a publicat o corespondență subsemnată cu pseudonimul „Mircea“, în care se raporta despre discuțiunile urmate în adunarea generală a Hunedoarei în cestiunea reuniunii de cultură din Cluj.

Membrii români ai congregațiunii luaseră înțelegere între dînșii, ca să se pronunțe contra reuniunii, și Părintele Protopop Demian a și propus, ca cestiunea să fie luată dela ordinea zilei, pentru-ca astfel să se evite discuțiunile în tot cazul neplăcute.

Fîind pusă propunerea la vot, dl pretor Ioan Borha a votat cu majoritatea maghiară, ceea-ce l'a îndemnat pe corespondentul nostru să susțină, că dl Borha compromite cauza română, ba să mai și adaugă, că nu se sfiesc a submina autoritatea pușinilor Români ce se află în funcțiuni.

Atins prin aceste, dl pretor Borha ni-a trimis o corespondență, pe care n'am putut-o publica, fiindcă era atinsă în ea o persoană, care nu are obiceiul de a ne trimite corespondențe și nu ne-a trimis nici pe cea publicată în numărul 123 al „Tribunei“.

Am cerut dar' ca să putem publica, drept rectificare, numai ceea-ce și facem, cu voia d-lui I. Borha.

„Ce se atinge de votul meu, dîc D-sa, este adevărat, că eu am votat cu majoritatea prelîngă propunerea comisiunii permanente, însă aceasta am făcut-o din cauză că Români au voit anume a inscena dispusă, pregătind terenul de mai nainte, dînșii au avut conferența lor intimă, în care s'au înțeleș a remonstra contra acelei reuniuni; pe mine însă nu m'a chiamat nime la acea conferență, și afară de aceea, nici un suflet de Român nu m'a descoperit rezoluția domniei lor. Decumva Români dîcînd așa, ar fi voit să votez cu ei m-iar fi descoperit și mie voia lor, ear' dacă aceasta n'au făcut-o, și dacă au avut cauză a se feri de mine și a tăinu lucrul înaintea mea întreb eu, cu ce frunte vine „Mircea“ a-mi face mie imputare sau învinuire pentru votul meu, cu ce drept se poate preținde dela mine solidaritate cu astfel de oameni, cari se feresc de mine și țin în secret concluziunile lor? Eu din parte-mi nu pricep astfel de logică, și nu-mi pot explica astfel de procedere și dacă prelîngă toate acestea, totuși m-și insinuă a fi compromisat eu cauza română, această procedere a dlui Mircea, să me exprim domol, nu o pot numi altminterea, decăt numai o nedreaptă în gradul superlativ.“

Eu nu aștept dela nime nici o resplată; să aștept în diua de ați dela oameni resplată ar fi o nebuniă, cu votul meu încă n'am făcut serviciu, însă precum se vede, „Mircea“ ar fi avut mare bucurie dacă eu aș fi avut în acea ședință oare-care neplăcere cu vice-comitele.

Cum-că eu aș submina autoritatea oficialilor români, mai întâiu observ, că eu nu-l recunosc pe „Mircea“ de mandat al oficialilor români, prin urmare nu e competent a vorbi în numele altora“.

Din toate aceste noi primim convingerea, că pozițiunea dlui I. Borha este foarte grea. Pus între Români și între superiorii sei maghiari, dl pretor nu mai poate face pretenție la încrederea Românilor, dacă în o cestiune atât de gravă e capabil de a nu votă cu dînșii. Și nu scim, decăt prin acest vot va fi câștigat stima și încrederea superiorilor sei.

Ar fi cu toate acestea o nedreptate dacă am osândi pe un funcționar român, pentru-că treaba noastră ar fi ca frații noștri întrași în funcțiuni să nu fie lăsați la discrețiunea adversarilor noștri.

Posta ultimă.

Careii-mari (Nagy-Károly), 9 Octomvrie 1885 st. n. În adunarea generală a comitatului Sătmar s'a hotărât ieri cu majoritate de voturi aruncarea unui percent de dare în favorul societății de maghiarizare „Szechényi“. — (Departa am ajuns! Red. „Tribunei“.)

Director: **Ioan Slavici.**

Redactor responsabil: **Cornel Pop Păcurar**

Sciri economice.

Deprinderi vătămătoare cultivatorilor.

Deși la noi sunt regulate încâtva prin dătină prefăcută în lege greșelile de cari vorbesce „Economia Națională“, există totuși multe defecte și la noi, defecte pentru a căror sanare ar trebui să se aducă legi stricte. Lăsăm să urmeze din „Economia Națională“ descrierea acestor defecte, despre care articolul acestui ziar dăce că la noi nu există, sau cel puțin că nu există în aceeași măsură ca în România:

Pentru a produce cu folos în agricultură, admitând împregiurările priincioase, nu este destul de a munci, dar' a munci la timp. Astfel lucrând prea târziu sau recoltând prea de timpuriu, cu toată munca și cheltuelile făcute, în loc de folos, se alege cineva cu pagubă. Câteva exemple pentru a fi mai deslușiți:

Pentru-ca porumbul să fie sămănat în condițiuni bune, trebuie ca pământul să fie arat de cu toamnă și întors când se face sămăntura; cu alte cuvinte să se are pământul de două ori. În general însă cultivatorii noștri ară numai odată, atunci când seamănă. Porumbul se face dacă arătura, sămăntul și săpatul se execută la timp. Din potrivă dacă se seamănă prea târziu, dacă se prășese târziu și numai odată, nu numai că porumbul dă puțin, dar' adeseaori rămâne necopt, mai cu seamă dacă se întâmplă ca toamna să fie cam ploioasă. Anul trecut scim cu toții că cu toate ploile, totuși porumbul sămănat de timpuriu, săpat de două ori, tot s'a copt mai bine și s'a păstrat mai bine, pe când celalalt a mucețit, s'a stricat într'atât, încât nici păsările, nici râmătorii nu-l mai mâncău.

În anul acesta timpul a fost în foarte multe localități destul de priincios pentru vegetațiunea porumbului și dovadă este că porumburile sunt frumoase. După obiceiul însă țeranii au sămănat pe alocurea mai târziu; este firesc dar' ca porumbul lor să se coacă mai târziu. Cu toate acestea am constatat cu multă părere de rău că în multe localități s'a început culesul porumbului de pe la 5 Septembrie v. Porumbul fiind crud a și început să se strice; cocenii asemenea nefind uscați, s'au încins. Întrebăm: ce folos au tras din munca lor nenorociții cari s'au grăbit cu culesul? Nici unul. Și pentru ce s'au grăbit? Unii mi-au răspuns că au vă și că la Cârștov trebuie să înceapă la cules; alții că dacă au pus la cules câțiva dintre țerani, ei nu mai pot lăsa porumbul pe câmp, căci li se fură, ba se dă chiar vitelor drumul printr'însele.

Eată dar' o recoltă percută din cauză că porumbul sămăntându-se mai târziu nu s'a lăsat să se coacă deplin. Norocire că cei mai mulți dintre țerani au și porumb în dijmă și pe acela n'au putut să-l culeagă de oare-ce proprietarii sau arândatorii nu i-au îngăduit.

Alt exemplu. Sub pretext că datina este ca culesul viilor să înceapă la Cârștov, adică la 14 Septembrie v., foarte mulți podgoreni dintre cei mici, și în special țeranii, de abia așteaptă acest termen fatal și întră în vii fără să mai țină seamă dacă strugurii sunt sau nu copleți. Resultatul este că vinul este acru, vătămător sănătății și expus a se strica pe dată ce dau căldurile.

În anul acesta timpul a favorisat coacerea strugurilor, așa că pe la începutul lui Septembrie erau aproape dulci. Atât a trebuit țeranilor și s'au pus pe cules, așa că la Cârștov și fersese vinul din unele vii, ba chiar se desfăcuse la cărciumi.

Toți agricultorii mari și mici sciu că este bine ca grăul, orțul, ovėsul, săcara să se secere când sunt în părgă, adică atunci când nu au ajuns la maturitatea completă, dar' bobul s'a înverșat într'atât, încât tot îl poți însemna cu unghia. Secerând în părgă nu numai că grânele nu se scutură, dar' grăunțele au o față mai frumoasă și sunt mai grele. Cu toate acestea am constatat anul acesta, ca și altă-dată, că foarte mulți dintre cultivatorii cei mici secerau atunci când arândatorul a și treerat. Grânele s'au scuturat în multe casuri jumătate și ce-a rămas a pierdut din calitate. Cine trăesece la țeară, a putut observa acum că grânele întoarse, a rășărit atât grăul, orțul sau ovėsul, încât pare că locul ar fi fost sămănat prea des. Din această întârziere a seceratului resultă pierderea calității.

Care agricultor nu scie că fânul, ca să fie de calitate bună, hrănitor și plăcut vitelor, trebuie cosit când mai toate plantele sunt înflorite. Cu toate acestea cine n'a observat și anul acesta, că în atâtea localități se cosiau fâneațele după-ce

fânul se scuturase, se îmbășoșase ca paiele, așa că era mai mult uscat decât verde.

Cine nu scie că poamele verzi sunt foarte vătămătoare sănătății? Cu toate acestea nu este localitate, în care să nu se vadă vânzându-se în piețele publice cu carele prin sate mere, pere, prune, pepeni și alte fructe cu totul crude.

Nu mai înmulțim exemplele; cele de mai sus sunt de ajuns pentru a învedera cât păgubese agricultorii nelucrând și nerecoltând la timp; câte boale nu-i băntuesc din cauză că consumă porumb stricat, poame verzi și beau vin acru.

Întrebarea este: ce este de făcut pentru a face să înceteze odată asemenea deprinderi vătămătoare? Este adevărat că fie-care este stăpân pe munca sa, și așa fiind are drept să lucreze după cum crede el de cuviință; nu este însă mai puțin adevărat că ori-cât am admite de nețermurită libertatea individuală, totuși credem că societatea în interesul membrilor sei este datoare să iee măsuri pentru a împedeca efectele vătămătoare ale deprinderilor despre cari vorbim. Și în alte țări se bucură cultivatorii de libertate; cu toate acestea oamenii au creșut că fac bine neîngăduind să se recolte unele produse până ce nu sunt ajunse la maturitate. Așa în republicana Francie culesul viilor nu începe până ce nu se publică așa, numitul *Ban de Vendanges*. Atunci când se aproprie culesul viilor proprietarii de vii cei mai renumiți se adună spre a hotărî când trebuie să înceapă culesul. Otărîrea lor se publică, și cu toate că nu există nici o lege pentru aceasta, este respectată cu scrupulositate când obiceiul a consacrat această deprindere. Această excelentă deprindere nu numai că contribuiesc a menține buna reputațiune a vinurilor, căci numai vile culesse la timp produc vinuri bune, dar' totdeodată împedecă atâtea neajunsuri ce se întâmplă când fie-care culege după voința sa. Aceași deprindere există și în Transilvania.

Cu privire la culesul porumbului în Transilvania și alte localități nimeni nu este volnic să înceapă culesul până când nu se ia otărîrea de a începe această recoltă și care se comunică cultivatorilor la biserici și prin publicații locale. Eecă pentru-ce, față cu aceea ce se petrece la noi, unde fie-care face după capul seu, unde țeranii culeg porumburile de lapte, strugurii acrii, propunem ca, după cum se va afla cu cale, să se iee măsuri spre a împedecă și aceste deprinderi atât de vătămătoare. Nu credem să se afle cineva care să fie atât de gelos de aceea ce se numesce libertate individuală, încât să susțină că nimeni n'ar fi în drept a piescric cultivatorilor când să înceapă culesul porumbului. Nu credem că s'ar atinge întră ceva libertatea cultivatorilor noștri, când ar fi împedecați de a consuma porumb crud și a consuma mămăligă făcută cu mălaiu stricat. Dacă nu se pot lua măsuri pe cale administrativă, facă-se o lege până când, prin lățirea cultivei, cultivatorii vor ajunge să nu mai aibă nevoie de îndemnul nimenui. Ori-cum s'ar face, o măsură trebuie luată, căci indiferența ar proba o nepăsare culpabilă față cu interesele acelora, pe cari îi tot numim talpa casei.

După cele dize se nasce dela sine întrebarea: pentru ce țeranii lucrează mai adese-ori contra intereselor lor în materie de agricultură? Pentru ce nu ară și seamănă la timp, — pentru ce se lasă grăul să se scuture, — pentru ce lasă une-ori clăile de grăul pe câmp până ce se strică, — pentru ce nu face ogoare nici pentru grăul nici pentru porumb, — și altele de felul acesta. Să fie cauza îndărătnicia, ignoranța, nepăsarea sau alte împregiurări? Vom răspunde la aceste chestiuni importante pentru agricultura noastră, pentru buna stare și prepararea populațiunii rurale. Toate ce putem spune în treacat este, că nu se poate imputa a asemenea stare de lucruri numai nepăsării sau ignoranței, căci nu-și lasă nimeni de bună voie grăul să putrezească pe câmp, nici nu ară după-ce a trecut timpul, nici nu seceră după-ce s'a scuturat grăul. Cultivatorii noștri își cunoasce meseria mai mult decât cred aceia cari tot repetă că sunt ignoranți, îndărătnici, că lucrează ca în timpurile antice și câte de felul aceasta; și dacă fac lucrări cari le sunt păgubitoare, sunt și alte cauze independente de voința lor, care-i silesc să procedeze în modul acesta. Acestea aparținând unei alte ordine de chestiuni, ne mărginim pentru un moment a cere cu stăruință ca să se caute un mijloc pentru a înlătura cel puțin neajunsurile despre cari tratează acest articol.

(„Economia Națională“.)

Târgul de râmători în Steinbruch. În 8 Octombrie n. s'a notat: unguresci bêtărni grei 42.1/2 cr. până 43.1/2 cr., unguresci grei, tineri 44.1/2 cr. până 45.1/2 cr., de mijloc 45.— cr. până 46.— cr., ușori 47.— cr. până 48.— cr., marfă țerănească, grea 43.— cr. până 44.— cr., de mijloc 44.— cr. până 45.— cr., ușoară 46.— cr. până 47.— cr., românesci de Bakony, grei —.— cr. până —.— cr., transito de mijloc —.— cr. până —.— cr., transito ușori —.— cr. până —.— cr., transito sêrbesci, grei 45.— cr. până 46.— cr., transito de mijloc 46.1/2 cr. până 47.— cr., transito ușori 49.— cr. până 49.1/2 cr., îngrășați cu ghindă —.— cr. până —.— cr. per 4% cumpeniți la gară.

Bursa de București.

Cota oficială dela 9 Octombrie st. n. 1885.

Renta amort. (5%)	Cump.	92.—	vënd.	93.—
Rur. conv. (6%)		87.—		87.—
Acț. de asig. Dacia-Rom.		277.—		280.—
Banca națională a României		1100.—		1130.—
Impr. oraș. București		30.—		32.—
Credit mob. rom.		—		—
Acț. de asig. Națională		224.—		—
Scrisuri fonciare urbane (5%)		—		89.1/4
Societ. const.		174.1/2		230.—
Schimb 4 luni		—		34.—
Aur		—		10.80

Bursa de Budapesta

din 9 Octombrie st. n. 1885.

Renta de aur ung. 6%	Cump.	—	vënd.	—
" " " 4%		97.05		97.05
" " " 5%		89.95		89.95
Imprumutul căilor ferate ung.		148.—		—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (1-a emisiune)		96.25		—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (2-a emisiune)		125.—		—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (3-a emisiune)		109.—		—
Bonuri rurale ung.		102.50		—
" " " cu cl. de sortare		101.50		—
" " " bănățene-timișene		102.—		—
" " " cu cl. de sortare		101.50		—
" " " transilvane		101.—		—
" " " croato-slavone		102.—		—
Despăgubire pentru dijma ung. de vin		97.75		—
Imprumut cu premiu ung.		117.—		—
Losuri pentru regularea Tisei și Segedin		121.—		—
Renta de hârtie austriacă		81.30		—
" " argint austriacă		82.—		—
" " aur austriacă		108.50		—
Losurile austr. din 1860		139.—		—
Acțiunile băncii austro-ungare		858.—		—
" " de credit ung.		281.50		—
" " " austr.		280.60		—
Argintul		—		—
Scrisuri fonciare a le institut. de cred. și ec. „Albina“		101.50		—
Galbeni împărătesci		6.01		—
Napoleon-d'ori		10.02		—
Mărci 100 imp. germane		61.90		—
Londra 10 Livres sterlinge		125.90		—

Bursa de Viena

din 9 Octombrie st. n. 1885.

Rentă de aur ung. 6%	—
" " " 4%	97.25
" " " 5%	90.20
Imprumutul căilor ferate ung.	148.30
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (1-a emisiune)	96.50
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (2-a emisiune)	25.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ost ung. (3-a emisiune)	109.—
Bonuri rurale ung.	103.50
" " " cu cl. de sortare	101.50
" " " bănățene-timișene	102.25
" " " cu cl. de sortare	101.50
" " " transilvane	101.50
" " " croato-slavone	102.—
Despăgubire pentru dijma ung. de vin	97.75
Imprumut cu premiu ung.	117.—
Losuri pentru regularea Tisei și Segedin	121.—
Rentă de hârtie austriacă	81.30
" " argint austriacă	82.35
Rentă de aur austriacă	108.90
Losuri austr. din 1860	139.50
Acțiunile băncii austro-ungare	858.—
" " de credit ung.	282.—
" " " austr.	280.80
Argintul	—
Galbeni împărătesci	6.—
Napoleon-d'ori	10.01
Mărci 100 imp. germane	61.90
Londra 10 Livres sterlinge	125.90

Cursul pieței din Sibiu.

din 10 Octombrie st. n. 1885.

Hârtie-monetă română	Cump.	8.75	vënd.	8.80
Lire turcesci		11.20		11.25
Imperiali		10.20		10.25
Ruble rusesci		1.20		1.21

Nr. 4007/1885.

[191] 1—3

Nouă publicare de licitațiune.

Mercuri la 21 l. c. n. la oarele

9 a. m. se va ține în cancelaria comun. Vestem o nouă licitațiune pentru exarândarea regalului de crismărit al comunci Vestem, pentru timpul dela 1 Ianuarie 1886 până cu finea Decembrie 1891. Prețul de strigare e 1900 fl. v. a.

Condițiunile mai detaliate se pot afla la subscrisul oficiu și în cancelaria comună din Vestem.

Sibiu, 9 Octombrie 1885.

Oficiul pretorial central.

Prima fabrică de casse ardeleană
a lui
A. G. Öszy
recomandă

CASSELE SALE DE BANI ȘI CĂRȚI
sigure contra focului și a spargerii

anume construite și cari se pot descuria numai de cum-părători instruiți,
de diferite forme și mărimi,
cu prețuri mai efitine decât fabricatele de acest soi
ale altor fabrici.

Cassele se pot vedé în localul fabriciei
Sibiu, strada Neustift Nr. 9.

Recunoștință publică.
Domnului A. G. Öszy, fabricant de casse în Sibiu.

Cu plăcere îți adevierim prin aceasta, că cassa de documente după sigură în contra focului și a spargerii provădută cu nou perfecționatul lăcat american de împuns și cu două lăcate chub în privința bunătății materialului și a lucrării precum și a prețului a aflat îndestulire și recunoștință. Aceasta o constatăm prelungă dorința de a țese oferi și pe viitor ocaziune de a obține în acest ram al industriei patriotice asemenea onoare și rezultate favorabile.

Direcțiunea
dela „Boden-Credit-Anstalt“ în Sibiu.

La recercarea fabricantului de casse de aci A. G. Öszy, prin aceasta se adevieresc, că cele două casse de documente, duple, sigure în contra focului și a spargerii (înalte de 2.15 metri, în lățime de 1.38 metri) provădute cu nou perfecționatul lăcat american de împuns și cu două lăcate chub, comandate dela susnumitul fabricant și fabricate de el însuși, atât cu privire la bunătatea fabricatului, cât și cu privire la prețul moderat, au aflat cea mai deplină recunoștință.

Subscrisa cassă de păstrare poate recomanda cu toată căldura ori-și-cui fabricatele de casse din patriă ale dlui A. G. Öszy.

Sibiu, 20 Ianuarie 1885.

[192] 6
dela „Hermannstädter allgemeine Sparkasse“.

Afară de atestatele de sus, mai stau spre privire la dispoziție încă alte multe scrisori de recunoștință și laudă.

Cataloge de prețuri, ilustrate, la cerere se trimit gratuit și franco.